

ПОЈАМ СТАРАТЕЉСТВА

- У сваком друштву постоје лица које не могу да се саме старају о себи, својим правима и интересима. Некада је најважнију улогу у погледу старања о њима имала породица. Традиционална, велика породица, поред осталог, вршила је и ову заштитну функцију. Када се породица смањила, није више била у стању да обавља ову функцију.
- Заједно са свим другим многобројним функцијама држава на себе преузима и ову која се тиче организовања старања о лицима која не могу да се о себи старају.
- Ово старање се најпре односило на децу о којој се нису старали њихови родитељи а потом и на одрасле, пунолетне особе, које нису у стању, најчешће услед болести, да се старају о себи, личним правима и интересима.

- У Породичном закону се не даје дефиниција старатељства.
- Према Поповићу „старатељство је обезбеђивање, активношћу заједнице, преко одређеног органа (органа старатељства) да старање које врши одређено физичко лице (старалац) о лицу које није у стању или није у могућности да се о себи, својим правима и другим својим интересима стара (штићеник), постиже своју сврху“.

- Код сваког старатељства разликујемо његова три саставна елемента: лице о чијој се личности и правима неко стара, лице које се стара о другоме и орган кога је држава овластила да организује старање у вези заштите личности и имовине неког лица.
 - Прво лице је штићеник. Око њега се ангажује држава преко свог представника пружајући му заштиту. То су најчешће малолетници без родитељског старања или пунолетна лица која не могу о себи да се старају или, на крају, лица спречена да се брину о својим правима и интересима.
 - Лице које је постављено да се стара о штићенику, да брине о његовим правима и интересима, да га заступа, назива се старатељ. Старатељ је у вршењу своје функције релативно самосталан.
 - Трећи учесник овог односа је орган старатељства. Функција организовања старања у име државе поверена је у различитим правним системима, различитим органима. То могу бити управни органи, судови или посебно за то специјализовани органи.

ОРГАН СТАРАТЕЉСТВА

- **Надлежност органа старатељства** – Послови око организовања старатељства у праву Србије су поверени посебном органу – органу старатељства – центру за социјални рад.
- Другостепени орган је министарство надлежно за породичну заштиту.
- Месна надлежност органа старатељства се одређује према месту пребивалишта, односно боравишта штићеника.
- Ако се месна надлежност не може утврдити према овом критеријуму, одређује се према месту где је штићеник нађен.

- **Послови органа старатељства** – Орган старатељства не врши старање непосредно већ преко старатеља и над њим врши надзор.
- Према Породичном закону, центар за социјални рад поред послова старатељства, врши и послове заштите породице и помоћи породици. Ови послови не спадају у старатељство у ужем смислу речи. То су, примера ради, следећи послови: 1) мирење супружника у поступку за развод брака, 2) учешће у поступцима око вршења родитељског права, 3) заснивање усвојења, итд.
- Када се ради о старатељским пословима и старатељским мерама које орган старатељства предузима у вршењу старатељства, треба истаћи да они нису изричито поменути у закону, већ произлазе из текста. Те послове и мере бисмо могли груписати у три категорије:
 - а) непосредно вршење послова старатеља;
 - б) руковођење пословима старатељства;
 - в) надзор и помоћ у остваривању послова старатељства.

- **Непосредно старатељство** – Правило је да орган старатељства поставља старатеља који се стара о заштити права и интереса штићеника. Међутим, он има дискреционо право, „ако је то у интересу штићеника,“ да лицу под старатељством не постави старатеља већ да дужност старатеља врши непосредно.
- Овакво непосредно старатељство се у пракси понекад појављује као неопходно и као једини излаз из ситуације.
- Старатељска дужност је потпуно добровољна па у ситуацији када нико неће да се ње прихвати, а орган старатељства мора увек да врши своју старатељску дужност, не преостаје друга могућност већ да сам себе постави за старатеља.
- Поред овога, непосредно старатељство се у неким случајевима јавља као пожељно – када је за успешну заштиту права штићеника потребно посебно стручно знање старатеља

- У решењу којим се одлучује о непосредном старатељству одређује се стручњак органа старатељства који ће у његово име обављати послове старатеља.
- У питању је, дакле, лице са потребним знањима (стручњак) који ће на најбољи начин умети да заштити интересе штићеника.
- У овом случају за старатеља не би требало одредити лице које је носилац старатељских управних овлашћења (функционер).
- Наиме, у случајевима када се за предузимање одређених старатељских послова тражи одобрење органа старатељства, фактички би тај стручњак органа старатељства, као носилац управних овлашћења, сам себи, давао то одобрење.
- У овом случају би орган старатељства као старатељ имао чак већа овлашћења од родитеља у стварима бриге и старања о малолетном лицу под родитељским старањем.

- **Руковођење пословима старатељства** – У вршењу послова руковођења орган старатељства је овлашћен да:
 - донесе закључак о обезбеђењу смештаја штићеника пре његовог стављања под старатељство;
 - донесе одлуку о стављању под старатељство и постављању старатеља;
 - даје сагласност старатељу за предузимање важнијих мера у погледу личности штићеника и правних послова у вези управљања и располагања имовином штићеника;
 - разрешава старатеља од дужности у случају неправилног рада;
 - решава по притужбама на рад старатеља;
 - доноси одлуку о накнади трошкова и награди старатељу;
 - води евиденцију о лицима под старатељством (штићеницима);
 - доноси решење о престанку старатељства.

- **Послови надзора** – Орган старатељства је овлашћен да врши стални надзор над старатељем.
- Да би се овај надзор могао спроводити старатељ је дужан да органу старатељства подноси извештај и полаже рачуне о свом раду. Они могу бити редовни, али и ванредни, увек када постоји сумња у рад старатеља.
- У вези са поднетим извештајем, орган старатељства може предузети одговарајуће мере према старатељу.
- То може довести и до разрешења старатеља од дужности.
- На основу поднетих извештаја и рачуна, орган старатељства може одлучити и о висини награде старатељу.
- У остваривању надзора орган старатељства је овлашћен и да разматра притужбе на рад старатеља, које може поднети и штићеник ако је способан за расуђивање, као и свако лице које има правни интерес.
- Орган старатељства је дужан да одговори на поднете притужбе овлашћених лица, у року од 15 дана од дана пријема притужбе.

СТАВЉАЊЕ ПОД СТАРАТЕЉСТВО И ПОСТАВЉАЊЕ СТАРАТЕЉА

- **Покретање поступка** – Чим орган старатељства сазна за потребу да се неко лице стави под старатељство дужан је покренути поступак по службеној дужности.
- Иницијативу за покретање поступка стављања под старатељство могу имати здравствене и образовне установе или установе социјалне заштите, правосудни и други државни органи, удружења и грађани.
- **Надлежност и карактеристике поступка** – Поступак стављања једног лица под старатељство води надлежни центар за социјални рад према правилима Закона о управном поступку.
- Месна надлежност се одређује према месту пребивалишта, односно боравишта штићеника.
- У поступку стављања једног лица под старатељство јавност је искључена. Поступак је хитан, будући да је у питању малолетник без родитељског старања или пунолетно лице које не може о себи да се стара.

- **Поступање органа старатељства у хитним случајевима** – Не чекајући доношење решења о стављању под старатељство, орган старатељства је дужан по хитном поступку, а најдаље у року од 24 сата од тренутка пријема обавештења о постојању потребе за старатељством, донети закључак о обезбеђењу смештаја штићенику. На овај начин орган старатељства решава најургентнију потребу штићеника да му се обезбеди кров над главом (то не мора бити коначан смештај штићеника, о којем се одлучује решењем о стављању под старатељство).
- Уколико штићеник има имовине, орган старатељства је дужан да је попише у року од осам дана од дана пријема обавештења о постојању потребе за старатељством.
- Овим се та имовина обезбеђује од пропадања. Наведени попис имовине сачиниће стална комисија органа старатељства.

- **Решења о стављању под старатељство и постављању старатеља** – Ако орган старатељства на основу прикупљених доказа сматра да једно лице треба ставити под старатељство доноси о томе одлуку (решење).
- Ово решење дужан је донети одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана када је обавештен о потреби да се једно малолетно дете стави под старатељство, односно од дана пријема судске одлуке о лишењу пословне способности пунолетног лица.

- Према Породичном закону, одлука о стављању под старатељство садржи обавезно и план старања. У њему се унапред предвиђају активности које се морају предузети у вези старања о личности и имовини штићеника. Овај план зависи од конкретних околности код сваког штићеника, његовог узраста, здравственог стања, породичног стања, имовине, итд.
- Решење о стављању једног лица под старатељство садржи и одлуку о смештају штићеника. Орган старатељства је дужан ову одлуку донети без обзира што је претходно, по хитном поступку, закључком одлучио о овом истом питању.
- Штићеник ће се првенствено сместити код сродника, ако зато има услова. Поред овога, штићеник може бити смештен код хранитеља или у одговарајућу установу за смештај деце или одраслих лица.
- Решењем о стављању једног лица под старатељство орган старатељства поставља старатеља и одређује његова права и дужности.

- Ако штићеник има имовине, обавеза органа старатељства је да је попише и процени њену вредност. Попис и процену ће извршити стална комисија органа старатељства.
- Решење о стављању лица под старатељство доставља се без одлагања надлежном матичару који води матичну књигу рођених за штићеника. Ако штићеник поседује непокретну имовину решење се доставља и надлежном органу ради забележбе ове чињенице у јавни регистар непокретности.
- Према Породичном закону, старатељ се уводи у дужност када му се уручи решење о стављању одређеног лица под старатељство и његовом именовану. Од тог момента, сматра се да је упознат са правима и дужностима у погледу старања о личности и о имовини штићеника.

ПОЈАМ СТАРАТЕЉА

- Већину старатељских послова обавља орган старатељства посредно, преко старатеља. Старатељ је, по правилу, физичко лице које се непосредно стара о заштити личних и имовинских права лица под старатељством (штићеника).
- Старатељ може бити правно лице једино када ту дужност непосредно врши орган старатељства.
- У решењу којим се одређује непосредно старатељство орган старатељства мора обавезно одредити свога стручњака (физичко лице), који ће у име њега вршити послове старатеља и бити њему одговоран.
- Вршећи своју функцију старатељ предузима одређене правне послове и радње за другога. Њихови учинци се приписују штићенику.

- Све послове и радње старатељ обавља под надзором органа старатељства, што је основна разлика између овог старања и оног које врши родитељ.
- Орган старатељства је позван да процењује рад и ангажовање старатеља, да одобрава његове послове када се одобрење тражи по закону и да предузима одговарајуће мере кад старатељ не врши своју функцију како треба.
- Ипак, већину послова старатељ свакодневно обавља самостално. Једино тако старање може бити ефикасно. Његова самосталност у раду циљно је омеђена остваривањем најбољег интереса штићеника.
- Имајући све ово у виду, може се рећи да је старатељ пословно способно физичко лице изузетно и правно, које поставља орган старатељства да се самостално и савесно стара о другом лицу које није у стању да се стара о себи, својим правима и интересима, по његовом претходном добровољном пристанку и то све под надзором органа старатељства.

ВРСТЕ СТАРАТЕЉА

- **Подела према броју лица под старатељством** – Ова подела се чини с обзиром на то да ли се старатељ стара само о једном лицу, што је најчешћи случај, или о више лица.
- Ако се стара о једном лицу, у питању је индивидуални, а ако се стара о више лица може бити групни или колективни.

- **(1) Индивидуални (инокосни) старатељ** – Овај старатељ се поставља појединачном (индивидуалном) одлуком органа старатељства за одређеног штићеника.
- При томе се цене лична својства старатеља и штићеника, њихов узајамни однос.
- Ово је основна врста старатеља и има га, по правилу, свако лице под старатељством.

- **(2) Колективни старатељ** – Према ранијем ЗБПО директор установе социјалне заштите је био старатељ свим штићеницима који се налазе у установи.
- Међутим, према Породичном закону то може бити и лице запослено у тој установи и за њега важе иста правила као и за директора у погледу постављања на дужност.
- Директор установе, односно лице запослено у њој, одговоран је за вршење старатељске функције, што не значи да ће водити и непосредну бригу о штићеницима, За то су задужена стручна лица која раде у заводу.
- Функција колективног старатеља престаје када штићеник, без обзира на разлоге, напусти установу.

- **(3) Групни старатељ** – Један старатељ се може старати о више штићеника.
- Потребно је само да он на то пристане и да је то у интересу штићеника.
- У погледу сваког од ових штићеника, орган старатељства је дужан да донесе посебну, индивидуалну, одлуку, процењујући услове на страни старатеља и штићеника у сваком конкретном случају.

- **б. Подела према трајању старатељске дужности**
- **(1) Трајни старатељ** – Поставља се сваком лицу под старатељством. Његова дужност није временски ограничена. Траје све док траје старатељство, односно док не наступе разлози за престанак његове дужности.
- **(2) Привремени старатељ** – Понекад, када то околности случаја налажу, старатељ може бити постављен на одређено време. Овај привремени старатељ се може поставити штићенику (дакле, лицу које већ има трајног старатеља), детету под родитељским старањем, као и пословно способном лицу.
- Орган старатељства ће донети овакву одлуку само ако процени да је то неопходно ради привремене заштите личности, права или интереса тих лица.

- Најзначајнија карактеристика овог старатеља је да се може поставити једном лицу које претходно није стављено под старатељство.
- Поред овога, обим права и дужности овог старатеља је знатно ужи у односу на трајног старатеља. Он се не стара о заштити свих права и интереса једног лица, већ само у одређеној правној ствари, или више правних ствари, или у погледу одређене имовине или у погледу одређених права.
- Када орган старатељства постави овог старатеља, истовремено у тој одлуци одређује и правни посао или врсту правног посла коју он може предузети зависно од околности случаја.
- То ће најчешће бити случај када се пред одговарајућим органом води поступак, а странка, пословно способна или пословно неспособна, није у могућности да самостално заступа своје интересе. Може бити у питању спор пред судским или управним органом.

- У Породичном закону су набројани неки од најчешћих случајева када се поставља привремени старатељ. Он се поставља:
- а) лицу чије је боравиште непознато, ако нема законског заступника или пуномоћника;
- б) непознатом сопственику имовине;
- в) лицу чији су интереси у супротности са интересима његовог законског заступника, односно лицима која имају супротне интересе а истог законског заступника (колизијски старатељ);
- г) страном држављанину који се налази или има имовину на територији Републике Србије;
- д) лицу које захтева да му буде постављен привремени старатељ и за то наведе оправдан разлог;
- ђ) другом лицу када је то предвиђено законом.

СТАРАТЕЉ ЛИЦУ НЕПОЗНАТОГ БОРАВИШТА

- Старатељ се може поставити **лицу које је одсутно, односно чије је боравиште непознато**, а претпоставља се да је живо.
- Да би се поставио овај старатељ потребно је да буду испуњени одређени услови: 1) да није познато боравиште лица које се сматра одсутним, 2) да одсутно лице није поставило пуномоћника, нити има законског заступника који би се бринули о његовим правима, 3) да постоји потреба да се заштити неко његово право или предузме правна радња.
- Могуће је и да се зна место у коме ово лице борави, али се не зна где станује, тако да није могуће извршити одговарајуће достављање на његову адресу чиме би му била пружена могућност да врши своје право. Потребно је да је боравиште одсутног лица непознато дуже времена.
- У решењу којим се поставља старатељ, орган старатељства ће одредити посао или правну радњу коју може предузети ради заштите права и интереса тог лица. Одсутно лице, уколико има пословну способност, може и само предузети неки правни посао.
- Уколико исти правни посао предузме и његов старатељ применом правила грађанског права о временском приоритету важиће онај посао који је раније предузет.
- Дужност овог старатеља престаје када се одсутно лице врати или постави пуномоћника, умре или се сазна за боравиште одсутног лица.

Старатељ непознатом сопственику имовине

- Уколико се на одређеној територији пронађе имовина чији је власник непознат, потребно је поставити старатеља који ће штитити права и интересе власника
- У овом случају месно надлежан је орган старатељства на чијој је територији ствар пронађена. Старатељ се поставља да води бригу о овим стварима док се власник не појави.
- Он је овлашћен да предузима мере око одржавања и управљања овом имовином.
- Уколико је потребно (постоји опасност да ствар пропадне) старатељ може са одобрењем органа старатељства и ствар продати, а новац депоновати и чувати док се власник не појави.
- Постављање овог старатеља може понекад бити предвиђено и неким другим прописом. Тако је код нас Законом о наслеђивању предвиђен случај постављања старатеља заоставштине. Интересантно је да ће у овом случају старатеља заоставштине поставити суд и о томе обавестити орган старатељства. Овај старатељ ће се поставити у ситуацији ако није познато има ли наследника, или је њихово пребивалиште или боравиште непознато. Дужност овог старатеља је да у име непознатих наследника тужи и наплаћује потраживања према заоставштини или исплаћује дугове повериоцима.
- Дужност старатеља имовине чији је власник непознат престаје када се појави власник и преузме старање о овој имовини.

КОЛИЗИЈСКИ СТАРАТЕЉ

- Међутим, може се десити да настане сукоб интереса између законског заступника и лица кога он заступа (малолетника под родитељским старањем, штићеника, усвојеника). Сукоб интереса је могућ и између лица која имају истог законског заступника (између два штићеника). Сукоб ће постојати ако законски заступник и лице кога он заступа треба да закључе правни посао или се налазе у поступку на супротним страначким улогама.
- У овом случају, заступање пословно неспособног лица са законског заступника (родитеља, сталног старатеља, усвојитеља) прелази на колизијског старатеља и то само у правном послу или поступку за који је постављен.
- Овог старатеља може поставити орган старатељства, суд или неки други орган пред којим се воде поступци о правима детета. Постављање овог старатеља може тражити и само дете које има 10 година и које је способно за расуђивање. Оно то може учинити само или преко неког другог лица или установе.
- Дужност колизијског старатеља престаје када се закључи правни посао или оконча поступак у коме је постојао сукоб интереса законског заступника и лица о коме се он стара.

Старатељ страном држављанину

- Према међународном праву заштита права и интереса странаца спроводи се према прописима националног права, уколико међународним уговором није одређено другачије решење.
- Међутим, изузетно, уколико дипломатско-конзуларно представништво стране земље из објективних разлога није у стању да пружи заштиту свом грађанину то ће учини наш орган старатељства.
- Надлежан ће бити орган старатељства према месту пребивалишта или боравишта странца или, ако овај нема код нас боравиште, орган старатељства на чијој се територији странац затекне.
- То ће бити случајеви када малолетник изненада остане без родитеља (саобраћајна несрећа) или пунолетно лице душевно оболи и сл. У питању су, дакле, случајеви када би иначе једно лице било потребно ставити под старатељство, према прописима наше земље.
- У решењу органа старатељства којим поставља старатеља овом лицу биће одређен и круг послова које ће да обавља,
- Дужност старатеља у овом случају је привремена и престаје када орган стране државе преузме старање о свом држављанину или када престане потреба за њим.

Вољни старатељ

- Могуће је да орган старатељства постави привременог старатеља једном лицу и на његов захтев. У питању је пословно способно лице које није у стању да се само стара о својим правима и интересима, најчешће из здравствених разлога.
- Ова лица би иначе могла поставити пуномоћника за обављање својих послова али због стања свог здравља нису у стању да успешно врше надзор над њим.
- Над овим старатељем надзор ће вршити орган старатељства.
- Орган старатељства је овлашћен да цени разлоге које наведе то лице у свом захтеву за постављање старатеља. Уколико орган старатељства закључи да има места за постављање овог старатеља, донеће решење о томе.
- У њему ће одредити његова овлашћења и дужности, односно послове које може вршити самостално, а за које му је потребно одобрење органа старатељства или лица чије интересе штити.
- Положај овог старатеља је сличан пуномоћнику, али за разлику од пуномоћника, старатељ има одређену самосталност и за свој рад одговара органу старатељства.
- Дужност вољног старатеља може престати када оконча послове за које је постављен или ако то захтева лице на чији је захтев постављен.

Привремени старатељ у другим случајевима предвиђеним законом

- У Породичном закону нису набројани сви случајеви када постоји потреба за постављањем привремених старатеља.
- Зато је и речено да ће се привремени старатељ поставити и „другом лицу када је то предвиђено законом“.
- Према томе, постављање старатеља није ствар дискреционе процене органа старатељства. Сваки случај постављања привременог старатеља мора бити унапред предвиђен породичним или којим другим законом.
- У литератури се као најчешћи случајеви постављања старатеља и у другим случајевима помињу: старатељ зачетка и старатељ заоставштине.

ИЗБОР СТАРАТЕЉА

- **Услови за избор старатеља** – За старатеља ће бити постављено физичко лице које је пословно способно. Поред овог, то лице мора имати одређена лична својства и способности за обављање дужности старатеља. Узеће се у обзир и његово дотадашње искуство, његов већ постојећи однос према штићенику. Испитаће се и жеље штићеника ако је у стању да их изрази.
- Један од битних предуслова за успешно обављање дужности старатеља јесте и добровољност у њеном прихватању. Свака присила не би довела до успешног остваривања сврхе старатељства.
- Садашњи Закон Србије садржи само одредбу, према којој, ако је то у интересу штићеника, за старатеља се првенствено поставља његов супружник, сродник или хранитељ. Овим се сродницима не даје право да буду старатељи пре других.
- Органу старатељства је, фактички и правно, остављена слобода да, узимајући у обзир и све друге околности, нађе најпогодније решење за штићеника.

- **Старатељ не може бити:**

- лице које је потпуно или делимично лишено пословне способности;
- лице које је потпуно или делимично лишено родитељског права;
- лице чији су интереси у супротности са интересима штићеника;
- лице од кога се, с обзиром на његове личне односе са штићеником и његовим родитељима или другим сродницима, не може очекивати да ће правилно обављати послове старатеља.

ОДГОВОРНОСТ СТАРАТЕЉА

- Старатељ се налази под сталном контролом и надзором органа старатељства. То се постиже, пре свега, на основу извештаја и рачуна које је старатељ дужан да подноси органу старатељства.
- По потреби ови извештаји и рачуни могу бити проверавани, без чега свакако нема успешног надзора.
- Из њих ће орган старатељства доћи до сазнања о пропустима у вршењу старатељске дужности у вези чега се може поставити питање одговорности старатеља.
- Одговорност може бити: а) имовинскоправна, б) кривичноправна.

- **Имовинскоправна одговорност старатеља** – Старатељ одговара за штету коју сам проузрокује штићенику, као и за ону коју штићеник проузрокује трећим лицима. Ова обавеза старатеља проистиче из опште одредбе о дужности старатеља да се стара о личности штићеника и да управља његовом имовином.
- Старатељ је дужан да накнади, пре свега, ону штету коју је сам проузроковао током обављања послова старатељства.
- Од старатеља се очекује да у вршењу своје дужности покаже пажњу која се иначе очекује од сваког обичног човека у средини у којој живи. Уколико не покаже такву пажњу биће одговоран за неправилно и немарно вршење старатељске дужности.

- Старатељ ће одговарати за проузроковану штету по основу кривице.
- Што се тиче карактера одговорности за штету, постоји више схватања о томе.
- По једном, старатељ одговара за штету само ако се његова кривица докаже. Терет доказивања лежи на оштећеној страни, штићенику.
- По другом схватању, кривица старатеља се претпоставља. Старатељ се сматра кривим, с тим што може супротно доказивати, тј. неће одговарати за штету ако докаже да није крив.
- Овим се положај старатеља чини врло тешким, што, како се често истиче, може одвратити грађане од прихватања дужности старатеља. Међутим, оваква претпостављена одговорност је у складу са чињеницом да се старатељска дужност врши у корист штићеника.
- Овај, други, став проистиче и из опште одредбе Закона о облигационим односима „Ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице.“

- Према ПЗС, старатељ ће одговарати за штету коју проузрокује штићенику током обављања послова старатељства, осим ако не докаже да је штета настала без његове кривице.
- Кривица старатеља постоји када је штету проузроковао намерно или грубом непажњом.
- Када стална комисија органа старатељства утврди износ штете позваће старатеља даје у одређеном року накнади. Истовремено ће ставити захтев надлежном суду за обезбеђење права и потраживања штићеника на имовини старатеља, У питању је заштита његових имовинско правних интереса па ће се и користити средства стварног и личног обезбеђења.

- Ако старатељ штићенику не надокнади штету у предвиђеном року, штићенику ће бити постављен привремени старатељ.
- Његов задатак је да у судском поступку тужбом остварује накнаду штете.
- Накнада штете у судском поступку се може тражити од старатеља или органа старатељства. Они су солидарни дужници у овом случају.
- Овом врло значајном одредбом извесност за наплату штете коју претрпи штићеник је знатно повећана. Ако штету по овом основу надокнади орган старатељства, он има право регреса према старатељу.
- Орган старатељства има право на регрес и према свом стручњаку који је проузроковао штету у случају непосредног старатељства.

- **(2) Одговорност старатеља за штету штићеника –** Старатељ ће бити одговоран и за штету коју проузрокује штићеник трећем лицу. У питању је тзв. одговорност за другога, будући да су штићеници, по правилу деликтно неодговорни.
- Основ ове одговорности лежи у пропуштању дужног надзора од стране старатеља. Кривица старатеља се и у овом случају претпоставља. Он се може ослободити одговорности ако докаже да је надзор вршио на начин на који је био обавезан или да би штета настала и при брижљивом вршењу надзора.
- На овај начин су заштићени интереси оштећеног лица које би у противном морало доказивати да старатељ није вршио своју дужност надзора и даје као последица тога дошло до штете.

- **Кривичноправна одговорност старатеља** – Поред грађанскоправне, у нашем праву је предвиђена и кривичноправна одговорност старатеља у одређеним случајевима.
- То се односи, пре свега, на старатеља који злоупотребљава своја овлашћења приликом вршења старатељске дужности.
- Овим се штити, пре свега, личност штићеника. Санкционисана је обљуба и противприродни блуд злоупотребом положаја, запуштање и злостављање малолетника.
- Старатељ ће кривично одговарати и за утају штићеникових ствари која се јавља у виду крађе, оштећења или уништења.
- Оваквом врстом одговорности још више се штите интереси штићеника и наглашава потреба што савеснијег вршења дужности старатеља.

ПРАВА И ДУЖНОСТИ СТАРАТЕЉА

- **Право на накнаду трошкова** – Старатељ има право на накнаду „оправданих“ трошкова учињених у обављању дужности старатеља.
- У питању су трошкови учињени у вези са старањем о личности, имовини или поводом заступања штићеника, а који се у датим околностима на други начин нису могли подмирити. Ове трошкове никако не може коначно сносити старатељ.
- Накнада трошкова се, пре свега, врши из штићеникових прихода, осим ако се тиме не угрожава штићениково издржавање.
- Ако штићеник нема прихода, трошкови се надокнађују из штићеникове имовине, а ако је нема, онда из средстава која штићеник добије по основу социјалне заштите.
- Ако не успе да наплати своја потраживања на овај начин, старатељ може да се обрати суду.

- **Право на награду** – Према Породичном закону старатељ има право на награду.
- Добровољним прихватањем ове дужности једно лице се излаже напорима и одрицањима па му се с тога, без обзира на потребу грађанске солидарности, обезбеђује награда.
- Одређивањем награде старатељу желе се истовремено стимулисати грађани, не само да прихвате ову дужност, већ и да је врше на најбољи могући начин.
- У нашем праву нема одредбе о томе како се одмерава награда старатељу. У сваком случају чини се логичним да њена висина зависи од резултата које старатељ буде постигао у обављању своје дужности, а они ће бити видљиви само после подношења извештаја и рачуна, редовних, ванредних и завршних.
- Што се тиче средстава из којих се награда исплаћује, то се чини првенствено из штићеникових прихода, осим ако се тиме не угрожава штићениково издржавање.
- У том случају, право старатеља се мора, очигледно, остварити из неких других средстава.

- **Дужности старатеља** – Међу правилима о старатељству посебно се истиче одредба ПЗС о дужности старатеља да се савесно стара о штићенику.
- У Закону Србије су набројане следеће дужности:
 - старање о личности,
 - заступање, прибављање средстава за издржавање и
 - управљање и располагање имовином штићеника.
 - дужност старатеља према органу старатељства састоји се у извештавању органа старатељства о обављању послова старатеља.

ПРЕСТАНАК ДУЖНОСТИ СТАРАТЕЉА

- Дужност старатеља престаје када престане потреба за старатељством.
- Међутим, ово је само један од начина престанка дужности старатеља.
- У другим случајевима предвиђеним у закону када престаје дужност старатеља не престаје старатељство.
- У тим случајевима штићенику се поставља други старатељ.

- **Престанак дужности смрћу старатеља** – Дужност старатеља је строго везана за личност па престаје тренутком смрти.
- Чим сазна за смрт старатеља, орган старатељства је дужан да предузме све потребне мере ради заштите интереса штићеника и да му постави новог старатеља. Пре тога се мора утврдити постојеће стање у погледу личности и имовине штићеника, о чему ће се обавестити нови старатељ.
- **Разрешење старатеља као разлог престанка дужности** – Орган старатељства ће разрешити старатеља ако утврди да за то постоје законски разлози. Старатељ се може разрешити на: (а) његов захтев, (б) по службеној дужности.

- **Разрешење на захтев старатеља** – Орган старатељства ће разрешити старатеља дужности када то овај од њега захтева, не испитујући разлоге за то.
- Овакво решење у складу је са добровољношћу дужности старатеља.
- Рок за доношење решења од стране органа старатељства износи два месеца од дана када је старатељ захтевао разрешење.

- **Разрешење по службеној дужности –** Старатељ ће бити разрешен од стране органа старатељства по службеној дужности у неколико случајева.
- У неким од ових случајева (1) одлука о разрешењу од стране органа старатељства се доноси без утврђива разлога за разрешење, (2) док се у другим случајевима доноси тек пошто се разлози за разрешење утврде у поступку.

- (1) Орган старатељства ће разрешити старатеља када се утврди да је он из било ког разлога престао да обавља дужност или да злоупотребљава права односно грубо занемарује дужности старатеља.
- Старатељ ће, у другом случају, бити разрешен ако настану разлози због кога једно лице не може бити постављено за старатеља (лишење старатеља пословне способности или родитељског права).
- Поред тога, за неке околности се може тек накнадно сазнати – сазнање о нетрпељивости старатеља са сродницима штићеника.
- У оба ова случаја орган старатељства је дужан решење о разрешењу донети без одлагања, а најдоцније у року од једног месеца од дана покретања поступка.

- (2) Постоје још два случаја када се старатељ може разрешити по службеној дужности. За разлику од претходних случајева, у овим се одлука о разрешењу доноси тек после спроведеног поступка пред органом старатељства који је утврђивао разлоге за разрешење. То су случајеви када орган старатељства утврди да старатељ обавља дужност несавесно или када би за штићеника било корисније да му за старатеља постави друго лице.

- Несавесно вршење старатељске дужности је разлог за разрешење старатеља. У питању су блаже повреде дужности старатеља.
- Поред овога, посебно се издваја случај разрешења када орган старатељства нађе да би за штићеника било корисније да му се неко друго лице постави за старатеља.
- Једноставно, орган старатељства је нашао личност која је погоднија за старатеља од оне која је до тада вршила ту дужност,
- У ова два случаја решење о разрешењу се доноси у року од 30 дана од дана када је орган старатељства утврдио да старатељ обавља дужност несавесно, односно да би за штићеника било корисније да му се за старатеља постави друго лице. Рок од 30 дана у овом случају почиње да тече од тренутка када је окончан поступак у коме је утврђен настанак ових околности.

- **Жалба на решење о разрешењу** – Против решења о разрешењу старатеља може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема решења.
- Право на жалбу имају старатељ, односно лице које има правни интерес. Жалба се изјављује другостепеном органу старатељства, односно министарству надлежном за породичну заштиту.
- **Последице разрешења старатеља** – По разрешењу, старатељ је дужан да поднесе завршни извештај и рачун о старању о имовини штићеника.
- До постављања новог старатеља, орган старатељства је дужан да предузме све мере за заштиту интереса штићеника.
- Примопредаја између ранијег и новог старатеља обавља се по правилима која се примењују у случају стављања лица под старатељство.

- **Престанак дужности старатеља престанком старатељства** – дужност старатеља престаје и у случају престанка старатељства.
- Старатељство престаје престанком потребе за њим.
- Разлози престанка старатељства су различити зависно од врсте старатељства.
- Старатељ је дужан поднети извештај о свом раду и о стању штићеникове имовине.
- Поред овога, сва имовина се мора предати штићенику у случају да старатељство престаје зато што је штићеник постао пунолетан или пословно способан.
- Ако је старатељство престало зато што је малолетник потпао под родитељско старање или је усвојен, онда се имовина предаје родитељима или усвојитељима на управљање.

СТАРАТЕЉСТВО НАД МАЛОЛЕТНИЦИМА

- Родитељи имају првенствену дужност и право да се старају о својој деци.
- Међутим, у неким случајевима родитељи то не чине из врло различитих разлога.
- Како деца нису у стању због свог узраста да се старају сама о себи, бригу о њима тада мора преузети неко други.
- Пре свих, то је дужност државе, која то чини преко одговарајућег органа. Деца се стављају под нарочиту врсту заштите. Над њима се отвара старатељство и поставља старатељ.

- **Разлози за стављање малолетника под старатељство** – њихов заједнички именоватељ је да се ради о малолетном детету без родитељске заштите и бриге, тј. „без родитељског старања“.
- **Закон Србије набраја таксативно који су то случајеви:**
 - дете које нема живе родитеље;
 - дете чији су родитељи непознати или је непознато њихово боравиште;
 - дете чији су родитељи потпуно лишени родитељског права односно пословне способности;
 - дете чији родитељи још нису стекли пословну способност;
 - дете чији су родитељи лишени права на чување и подизање односно васпитање детета;
 - дете чији се родитељи не старају о детету или се старају о детету на неодговарајући начин.

ДУЖНОСТ СТАРАЊА О ЛИЧНОСТИ МАЛОЛЕТНОГ ШТИЋЕНИКА

- Старатељ је дужан да се „савесно“ стара о личности малолетника, а нарочито о његовом чувању, подизању, васпитању и образовању, како би се што пре оспособио за самосталан живот.
- **Чување и подизање** – Старатељи, слично родитељима, имају првенствено дужност да се старају о чувању и подизању штићеника. Садржина ових дужности је, међутим, у овом случају другачија.
- Старатељ није дужан да живи са штићеником, тј. да га смести код себе. Старатељ је дужан малолетнику обезбедити одговарајући смештај.
- Малолетни штићеник се може поверити најближем сроднику ако је то могуће
- Овакву одлуку старатељ не може донети без одобрења органа старатељства који проверава да ли је овакав смештај у складу са интересима штићеника.
- У одсуству ових лица штићеник ће бити смештен у неку другу породицу (хранитељство) или установу која се бави чувањем и васпитањем. И ова одлука се доноси само уз сагласност органа старатељства.

- Старатељ може штићеника сместити и код себе, што би у већини случајева било најпогодније за дете, јер би стално било у контакту и под непосредном контролом старатеља.
- У пракси, малолетник се најчешће налази на смештају код старатеља ако је то његов блиски сродник.
- Чување малолетника подразумева и старање о његовом животу као највећој вредности. У питању је подмирење његових физиолошких, здравствених, хигијенских и других потреба.
- Подизање малолетног штићеника подразумева подмиривање његових свакодневних потреба за исхраном, одећом, обућом, обезбеђење здравствене заштите. Када је дете смештено код другог лица или у установу, дужност старатеља је да се стара о обезбеђењу ових потреба детета и да контролише лица која се непосредно о детету старају.

- **Старање о васпитању и образовању штићеника** – Старатељ је дужан да обезбеди малолетнику најбоље могућности за васпитање и образовање. Мора настојати да од њега створи социјалну личност која ће по пунолетству моћи активно и самостално да се укључи у живот.
- Старатељ ово постиже, пре свега, у сарадњи са породицом или установом где је штићеник смештен.
- Старатељ је дужан да штићенику омогући обавезно осмогодишње школовање. Као и родитељ, дужан је да детету обезбеди образовање које је у складу са верским и етичким уверењима родитеља детета.
- У случају када дође до поремећаја у понашању малолетника, тада се оно само на основу одлуке суда може упутити у неку организацију за васпитање, или се према њему изриче нека друга васпитна мера.
- Док траје овај смештај, старатељ и даље заступа штићеника и води општу бригу о његовом васпитању и образовању.

СТАРАЊЕ О ИМОВИНИ И ИЗДРЖАВАЊУ МАЛОЛЕТНОГ ШТИЋЕНИКА

- **Прибављање средстава за издржавање –** Старатељ није дужан да издржава штићеника. Међутим, дужан је штићенику прибавити издржавање у сваком моменту како његова егзистенција не би била доведена у питање. У овом циљу на располагању му је више могућих извора:
 - (1) морају се користити средства која штићеник остварује у виду зараде или прихода од његове имовине.
 - (2) средстава које је дужан да даје родитељ или други сродник на име законске обавезе издржавања.
 - (3) Из средстава која се остваре из основне имовине.
 - (4) Средства добијена по основу социјалне заштите и других облика друштвене заштите и помоћи.
 - (5) из других извора – поклони, стипендије, награде итд.

- **Управљање и располагање имовином штићеника** – Ову дужност обавља старатељ са првенственим циљем да се имовина сачува неокрњена, а по могућству и увећа.
- Дужност старатеља, на првом месту, је да имовином штићеника управља са пажњом која се захтева за обичног човека у средини у којој живи.
- Да би се имовина обезбедила од несавесног пословања старатеља предвиђена је и једна превентивна мера – по преузимању дужности од стране старатеља имовина се мора пописати и проценити, а тек потом предати старатељу на управљање.
- Имовина малолетног штићеника се може користити искључиво за потребе његовог издржавања, васпитања и образовања. Старатељ не може користити имовину штићеника за своје потребе, али се из њих може старатељу исплатити награда.
- Располагање имовином штићеника је могуће само у тачно одређеним случајевима, и то једино уз претходну сагласност органа старатељства. Бестеретна располагања старатељ не може чинити ни са одобрењем органа старатељства.

ЗАСТУПАЊЕ МАЛОЛЕТНОГ ШТИЋЕНИКА

- Старатељ је законски заступник штићеника.
- Његово је право и дужност да у име и за рачун штићеника закључује правне послове и предузима радње везане за његову личност и имовину.
- У Закону је изричито речено да старатељ заступа штићеника једнако као што родитељ заступа дете.
- У закону је одређен обим и врста послова које старатељ може склопити.
- Старатељ, као законски заступник, поред заступања у области закључења правних послова има задатак и да се стара о личности заступаног, оно што иначе пуномоћник као заступник не мора чинити.

- **Послови које старатељ предузима самостално** – Старатељ може самостално заступати малолетника и предузимати послове који су везани за редовно старање о личности и имовини штићеника.
- То су свакодневни послови или послови који се периодично понављају – мере које се тичу свакодневне бриге око исхране, одевања, васпитања, образовања.
- У ову групу послова спадају и они везани за имовину штићеника, који се тичу редовног управљања, као што су убирање и располагање плодовима, наплата кирије, плаћање пореза и других дажбина, итд.

- **Послови у погледу којих је старатељу потребна претходна сагласност** – За све важније мере у погледу личности и имовине малолетног штићеника старатељу је потребно претходна сагласност органа старатељства.
- (1) У погледу личности штићеника старатељ може само уз претходну сагласност органа старатељства:
 - да одлучи о школовању штићеника.
 - да одлучи о предузимању медицинских захвата над штићеником.

- (2) У погледу имовине штићеника старатељ може само уз претходну сагласност органа старатељства закључивати послове који прелазе круг редовног.
 - располагање, односно отуђење или оптерећење непокретности штићеника;
 - располагање покретном имовином велике вредности;
- Наведени послови су набројани у Закону и у вези располагања имовином детета од стране родитеља.
- Исто правило важи и за старатеља, пошто он заступа штићеника једнако као родитељ дете.

- **Послови које старатељ не може предузимати** – У извесним пословима старатељ не може заступати малолетног штићеника. Ове послове предузима лично штићеник или му орган старатељства поставља посебног старатеља.
- (1) Пре свега, старатељ не може заступати штићеника у пословима који су строго везани за његову личност. Тако, он не може у име малолетника који је навршио 16 година закључити брак, не може признати очинство и материнство, сачинити тестамент.
- (2) старатељ не може у име штићеника, чак и са одобрењем органа старатељства, вршити и остваривати права из радног односа.

ПРЕСТАНАК СТАРАТЕЉСТВА НАД МАЛОЛЕТНИКОМ

- Старатељство над малолетницима престаје кад престане потреба за њим. У Закону су најпре наведени случајеви када старатељство престаје по сили закона. То су следећи случајеви:
 - када малолетни штићеник наврши 18 година живота;
 - када малолетни штићеник стекне потпуну пословну способност пре пунолетства;
 - када малолетни штићеник буде усвојен;
 - када буде донета правноснажна судска одлука о враћању родитељског права, односно о стицању или враћању пословне способности родитељу малолетног штићеника;
 - када штићеник умре.

- У Закону је наведен још један случај када старатељство не престаје по сили закона.
- У питању је ситуација када родитељ који се није старао о детету или се старао о детету на неодговарајући начин, почне да се стара о детету на одговарајући начин.
- У овом случају, за разлику од претходних, доношење одлуке о престанку старатељства може уследити тек после процене испуњености тражених услова.
- Поступак за престанак старатељства у овом случају може покренути родитељ детета, штићеник или орган старатељства по службеној дужности.

- **Последице престанка** – Без обзира на узрок престанка старатељства, старатељ је дужан у одређеном року поднети завршни извештај о раду органу старатељства.
- Он се подноси у року од 15 дана од дана када то затражи орган старатељства.
- Извештај се односи првенствено на старање о личности штићеника.
- Поред овог, старатељ мора положити и рачуне о старању над штићениковом имовином, штићениковим приходима, расходима и коначно о стању његове имовине.
- Сву имовину штићеника старатељ је дужан да преда штићенику (ако је постао пословно способан) или родитељима, односно усвојитељима.

ЛИШЕЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ

- Према нашем праву пословне способности могу бити лишена само пунолетна лица, а не и малолетници који су делимично пословно способни.
- Пунолетно лице може бити потпуно или делимично лишено пословне способности. Разлози за лишење су таксативно набројани у закону. Овакав начин одређивања доприноси правној сигурности.
- Наше предвиђа неке узроке за лишење, али је тежиште стављено на последицу - „пунолетно лице које због болести или сметњи у психофизичком развоју није способно за нормално расуђивање те због тога није у стању да се само стара о себи и о заштити својих права и интереса може бити потпуно лишено пословне способности“.

- Делимично се лишава пословне способности пунолетно лице које због болести или сметњи и психофизичком развоју својим поступцима непосредно угрожава сопствена права и интересе или права и интересе других лица.
- Разлози који доводе до потпуног и делимичног лишења пословне способности су исти. Само од њиховог интензитета, односно последице коју изазивају, зависи да ли ће једно лице бити потпуно или делимично лишено пословне способности.
- Угрожавање права и интереса се може састојати у лошем вршењу или невршењу појединих права.
- Ово није последица неискуства или непознавања ствари већ управо болести односно сметњи у психофизичком развоју.

- **Поступак за лишење пословне способности** –Поступак за лишење пословне способности је хитан и уређен нормама Закона о ванпарничном поступку.
- Поступак за лишење пословне способности суд покреће и води по службеној дужности, али то може урадити и по предлогу других овлашћених субјеката: органа старатељства, супружника, детета или родитеља лица код кога су се стекли законски услови за лишење, односно ограничење пословне способности. Поступак се може покренути и по предлогу других сродника: деде, бабе, брата, сестре, као и унука, али под условом да са тим лицем живе у породичној заједници.
- На крају, у Закону је предвиђена могућност покретања овог поступка и од самог лица које треба лишити пословне способности ако може да схвати значење и правне последице свог предлога.

- У поступку лишења пословне способности обавезно ће бити одређено вештачење од стране најмање два лекара одговарајуће специјалности (психијатри). Они ће дати свој налаз и стручно мишљење о стању здравља тог лица и о његовој способности за расуђивање.

- Одлуку којом је једно пунолетно лице потпуно или делимично лишено пословне способности доставља суд органу старатељства без одлагања.
- Орган старатељства је дужан донети одлуку о стављању тог пунолетног лица под старатељство.
- Истом одлуком орган старатељства ће том лицу (пунолетном штићенику) поставити старатеља.
- У овом случају се примењују јединствена правила која важе и у случају када се малолетно лице ставља под старатељство.

ПРАВА И ДУЖНОСТИ СТАРАТЕЉА ЛИЦА ЛИШЕНОГ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ

- Слично старатељу над малолетником, и овај старатељ има основне дужности да се стара о: а) личности, б) имовини и в) о заступању лица под старатељством.
- **Старање о личности** – На првом месту, одлуком којом се пунолетно лице ставља под старатељство одлучује се и о његовом смештају.
- Ово лице ће бити најпре смештено у сродничку породицу или у установу која се бави лечењем и смештајем таквих лица.
- Када се ради о малолетнику тежиште старања о личности је на чувању, подизању, васпитању и образовању, овде је старатељ превасходно дужан да се стара да се отклоне разлози због којих је пунолетни штићеник лишен пословне способности, а крајњи циљ је да се што пре оспособи за самостални живот.
- То на првом месту значи да се старатељ мора побринути за лечење пунолетног штићеника ако се ради о болесној особи.
- Ако се ради о особи са психофизичким сметњама старатељ треба да се побрине за његов смештај, евентуално запослење, остваривање његових права на одговарајућу друштвену помоћ која је предвиђена за оваква лица, итд.

- **Старање о имовини** – Старатељ управља имовином пунолетног штићеника.
- За његово издржавање важе иста правила као и за издржавање малолетног штићеника

- **Заступање штићеника** – Старатељ је законски заступник пунолетног штићеника. Обим овлашћења старатеља је различит с обзиром на то да ли је штићеник потпуно или делимично лишен пословне способности.
- Ако је једно лице потпуно лишено пословне способности, онда је изједначено са правним положајем млађег малолетника. Све послове и правне радње у његово име и за његов рачун предузима старатељ. Правни посао који предузме пунолетни штићеник је ништав. На овај начин се штићеник штити од властите неуспешне активности.

- У случају делимичног лишења пословне способности, пунолетни штићеник се изједначава са старијим малолетником. То значи да и овај штићеник може предузимати правне послове али је за њихову пуноважност потребна сагласност његовог законског заступника, старатеља, односно органа старатељства, ако се ради о пословима за које је и старатељу потребно одобрење органа старатељства.
- Међутим, за разлику од делимично пословно способног малолетника, суд може да одреди послове које ово лице може предузимати самостално и без сагласности старатеља. Ову одлуку ће суд донети на основу мишљења лекара (вештака) датог у поступку лишења пословне способности.
- Одобрење се неће тражити и за послове штићеника који су личне природе. У питању су послови који се тичу личног статуса: закључења брака, признања очинства, сачињавање тестаментa.

ПРЕСТАНАК СТАРАТЕЉСТВА НАД ЛИЦЕМ ЛИШЕНИМ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ

- Старатељство над лицима лишеним пословне способности престаје на два начина: а) смрћу штићеника, и б) враћањем пословне способности штићенику.
- **Престанак старатељства смрћу штићеника** – смрт је природан начин престанка старатељства.
- Престанком правног субјективитета једног лица престаје и потреба заштите његових права и интереса путем установе старатељства.

- **Престанак старатељства враћањем пословне способности** – да би пословна способност била враћена треба да престану разлози за лишење предвиђени законом.
- За враћање пословне способности води се судски ванпарнични поступак, као и у случају лишења.
- Поступак за враћање пословне способности може покренути и суд по службеној дужности.
- Поред овога, предлог за враћање пословне способности могу поднети и сва она лица која су била овлашћена за покретање поступка лишења.
- Предлог којим се покреће овај поступак може поднети и лице које је било лишено пословне способности.

- У току поступка за враћање пословне способности суд треба да утврди да су се стекли услови за враћање пословне способности, односно да су престали разлози због којих је донета одлука о лишењу. У
- овом циљу суд ће суд ће спровести исти доказни поступак као у случају лишења: саслушаће лице које је било лишено пословне способности, узеће налаз и мишљење два лекара – вештака, а по потреби прикупити и остале доказе.
- После спроведеног поступка суд може донети одлуку о одбијању захтева за враћање пословне способности или о усвајању захтева и враћању пословне способности.
- У случају да је једно лице било потпуно лишено пословне способности могуће је да суд измени раније решење и одреди делимично лишење пословне способности. То ће бити случај када се здравствено стање тог лица побољшало, али не сасвим.

- **Последице враћања пословне способности** – Доношењем правноснажног решења о враћању пословне способности престаје потреба за старатељством.
- Зато суд ово решење доставља органу старатељства који доноси решење о престанку старатељства.
- Ова одлука има деклараторан карактер јер је старатељство престало самим моментом правноснажности одлуке суда о враћању пословне способности.

- Орган старатељства ће разрешити старатеља дужности и истовремено га позвати да поднесе извештај и рачун у погледу старања о штићенику и његовој имовини.
- Имовина се предаје бившем штићенику или његовим наследницима, ако је старатељство престало услед смрти штићеника.
- Одлука суда о враћању пословне способности се доставља и матичару који води матичну књигу рођених за лице које је било лишено пословне способности.
- Ако је то лице власник непокретности, онда се достављање врши и органу који води регистар непокретности ради брисања забележбе.

- Закон не одређује ближе о којој се болести ради. Да ли је у питању само душевна болест или то може бити и нека друга, која доводи до последице која се у закону тражи.
- Ниједна болест или сметња у психофизичком развоју не може сама по себи довести до лишења пословне способности – потребно је да се утврди у судском поступку да то лице није способно за нормално расуђивање.
- Али ово није довољно. Потребно је да се утврди и последица коју изазива неспособност за нормално расуђивање. Она се састоји у немогућности тога лица да се само стара о себи и о заштити својих права и интереса.